

זמני השבת בפינסק:

הדלקת נרות: 19:03

שחרית: 9:30

מנחה: 18:45

יציאת השבת: 20:21

סליחות במוצ"ש: 1:00

בס"ד, ערש"ק פרשת כי תבא, י"ט באלול ה'תשס"ח - גיליון מס' 1

השבת בפינסק

יוצא לאור ע"י תלמידי ישיבת "פאר ישראל" פינסק, בלרוס

- כולנו תפילה עבור חברנו היקר אלי שרייער – האחראי על השבתונים ברחבי בלרוס, שנפצע בתאונת דרכים קשה בדרכו לשבתון בעיר אורשה וכעת מאושפז בבית חולים באנגליה. נא להתפלל לרפואת אליהו יעקב בן אסתר ברכה. יהי רצון שישוב אלינו במהרה בריא ושלם.
- זכינו השבוע לביקורו של מנכ"ל מוסדות "יד ישראל" הרב יעקב שטייערמאן שליט"א, ביקורו נסך בנו כוחות חדשים ורעננים להמשיך בפעילות הקודש בפינסק היהודית. יוסיף לו ד' כוחות להגדיל תורה ולהאדירה.
- ברכת ברוכים הבאים להרה"ג ר' יצחק ברבר שליט"א ורעייתו תחי' שהגיעו לשהות במחיצתנו לרגל יום היארצייט של מרן החפץ חיים זצוק"ל שיחול בכ"ד באלול הבעל"ט.
- ישר כח לכל מי שנסע לשמחת חתן וכלה בעיר מוגילוב. כל המשמח חתן וכלה זוכה לחמישה קולות.
- בצער רב ליוינו השבוע למנוחות את מרת מירה חזנוביץ ע"ה שהייתה מורה בבית הספר היהודי "בית אהרן".
- ישר כח לבה"ח נחמן קוית' נ"י על מאמציו הכבירים למען הצלחת העלון.

פניני הפרשה

הרה"ג ר' יצחק ברבר שליט"א

בפרשת השבוע נאמר "והלכת בדרכיו" מה הוא רחום אף אתה רחום. כפי שבורא עולם מרחם על ברואיו אף אתה צא מתוך עצמך וחשוב על אלה שמסביבך. תן ממה שיש לך לזולתך. חיוך, מילה טובה, הרגשה טובה, כל דבר ולו הפעוט ביותר. ברגע שנתת אותו לזולתך, רעך, חברך, שכניך, ילדיך, עשית דבר גדול מאוד - הלכת בדרכיו של בורא עולם, נדבקת לבוראך. היש מעלה גדולה מזו?

סיפר אדם שהלך פעם בלוויית החזון איש ולפתע האט החזו"א את צעדי. כשהתפלל על כך השיב לו החזו"א - לפנינו מגיע אדם שמדדה וצולע על רגליו, לא נעים יהיה לו אם נעבור על פניו בצעדים מהירים כמו של אדם רגיל... - "והלכת בדרכיו", לך בדרכו של בורא עולם, צא מעצמך וחשוב על זולתך.

בישיבת סלבודקה בבני ברק כיהן כראש הישיבה משך למעלה מחמישים שנה הרה"ג ר' ברוך רוזנברג זצ"ל. הכרתיו מעט מקרוב, גאון עולם, צדיק וענוותן. מעשה והתקינו בביתו מזגן. כשהגיע מהישיבה לביתו וראה את המזגן, מיד ירד לקומה שתחתיו (הוא גר בקומה העליונה), דפק על הדלת ושאל את זוג הזקנים שגרו בדירה זו בשכונתו - באיזו שעה הולכים לישון? - לפליאתם על השאלה השיב להם, כי התקינו אצלו מזגן והוא חושש שכשיעבוד בערב זה עלול ח"ו להפריע להם לישון. - בעשר וחצי - השיבו לו. ואכן עד יום מותו לא עבד המזגן לאחר השעה 10:30 בערב.

"התדבק במידותיו", צא מתוך עצמך וחשוב על זולתך. ומה לנו חשוב יותר לפני יום הדין הקרב ובא, מללכת ולהתדבק במידותיו של בורא עולם???

שבת שלום

העלון מוקדש לעילוי נשמת רפאל בן חסיבה ז"ל
ולרפואת חברנו היקר אליהו יעקב בן אסתר ברכה ולרפואת אסתר בת פאינה

פרקי אבות

בן עזאי אומר: הוי רץ למלוא קלה כבחמורה, וזורח מן העצירה, שמואל גוררת מלוא, ועצירה גוררת עצירה, ששכר מלוא מלוא, ושכר עצירה עצירה (פרק 7 משנה 3).

שמצוה גוררת מצוה. מעשה באשה אחת יראת שמיים שהיה לה תנור בחצרה שהייתה אופה בו את הפת שלה מדי יום ביומו, והנה יום אחד קרה שאחר אפייתה לחם לצורך אותו היום, בא לפניה עני בבכיה ובתחנונים כי אחזו אותו זלעפות רעב, והתחנן לפניה שתתן לו מה לאכול, הוציאה האשה ככר לחם ונתנה לו ותשב רוחו אליו, עוד זה מדבר וזה בא, עני אחר שגם כן עברו עליו שני ימים ולא בא בפיו דבר מאכל, ויתחנן לפניה שתתן לו מה לאכול, הוציאה האשה הככר הנוסף ותתן לו, ויאכל וישת ויברך ברכת המזון עם טומוס של ברכות לאשה. ובראות האשה שלא נותר לה בביתה מה לאכול, זולת שקית של בד מלאה חיטים, ותקח את החיטים ותלך אל הריחים אשר על יד שפת הים לטחון אותם, ואחר שטחנה אותם, החזירה את הקמח אל השקית, ותשם אותה על כתפה, על מנת ללוש את הקמח ולאפות פת לצורך אכילתה. אולם בעוברה ליד שפת הים, פתאום באה רוח חזקה והעיפה את השקית אל תוך הים, ולא נשאר לה מה לאכול. ותלך לדרוש את ה' בבית המדרש הסמוך לחוף הים, לדעת על מה עשה ה' לה ככה. וסיפרה את כל המעשה לפני הרב ראש הישיבה, ויאמר לה, חכי בתי עד שאתבונן בדבר, ובתוך כך באו שני אנשים ובידם כיס מלא זהובים אשר תרמו לבית המדרש, ויספרו את אשר קרה להם בהיותם באוניה בלב ים רחוקים מן החוף כעשרה מילין, והנה נתקלה האוניה בסלע קשה ויקוב חור בדלתה, והתחיל להיכנס לתוכה זרם מים רבים, והיה חשש סכנה שעם המשך זרימת המים לתוכה תטבע האוניה וכל אשר בה בתוך הים. ועמדו ונדרו נדר גדול לאלוהי ישראל, שאם יעשה להם השם יתברך נס, ויצילם שלא יטבעו במצולות הים, יקדישו את כיס הזהובים לבית המדרש, ואך כאשר כילו לדבר את דבריהם, שמעו קול חבטה סמוך לנקב של האוניה, ומיד הפסיקו המים לזרום לתוכה, ואחר כך הגיעו בשלום לחוף מבטחים אל הנמל שלמים בגופם ובממונם, ולכן באו אל בית המדרש לשלם את נדרם אשר נדרו להשם יתברך השם נפשם בחיים, ולא נתן למוט רגלם. וישאל ראש הישיבה אותם, מה טיב החבטה שמנעה כניסת המים לאוניה, ויאמרו המתן לנו שנלך ונבדוק הדבר, וילכו ויכנסו לתוך האוניה, ומצאו שקית בד מלאה בצק שסגרה את החור של האוניה, ויביאו אותה לבית המדרש, שאל ראש הישיבה את האשה, האם השקית הזאת שלך, ותען, כן הדבר. ויאמר לה עתה ראי נא איזה זכות זיכו אותך מן השמיים, שעל ידי שהחיית נפש העניים בלחם שנתת להם, עתה זכית עוד להצלת כל אנשי האוניה, שהרוח העיפה את שקית הקמח, ועל ידי לחלוחית המים נהפך הקמח שבה לבצק, וסגרה את החור שנקב את האוניה, ואז חדלו המים לזרום לאוניה. ועליך נאמר, "מצוה גוררת מצוה". אשריך וטוב לך, האשה שמחה מאוד בדברי ראש הישיבה, ובכסף אשר בכיס שמלתה קנתה מן החנות פת ולפתן, ושבה אל ביתה לסעוד את לבה שמחה וטובת לב.

(הגרי"ח בספר חסדי אבות פ"ב משנה א. דף לג:)

פינת ההלכה

- למנהג האשכנזים מתחילים לומר סליחות ביום ראשון שלפני ראש השנה, ובלבד שיהיו ארבעה ימים קודם ראש השנה. משום שהרבה נוהגים להתענות בעשרת ימי תשובה וארבעה ימים אי אפשר להתענות (ב' ימי ראש השנה, שבת שובה וערב יום כיפור).
- ועוד טעם, משום שקרבנות טעונים ביקור ממום ארבעה ימים קודם ההקרבה, ובראש השנה כתיב "ועשיתם עולה". ודרשו חז"ל, שבראש השנה יעשה אדם עצמו כאילו מקריב את עצמו. ולכן קבעו ארבעה ימים לבקר את חטאיו ולשוב עליהם.
- זמן אמירת סליחות באשמורת הבוקר.
- יש אומרים שאין לומר סליחות קודם חצות, דאין לומר י"ג מידות קודם חצות. ויש אומרים, שאפשר מתחילת האשמורת השנייה (2 שעות זמניות קודם חצות).
- במקום שאם לא יאמרו סליחות קודם חצות, יתבטל המניין. אפשר להקל לומר קודם (ועיין בשו"ת אגרות משה או"ח חלק ב' סימן ק"ה).
- מנהג קרלין. סליחות הראשונות אומרים במוצאי שבת אחרי חצות וכן בערב ראש השנה, וי"ג מידות אומרים אחר חצות. ובשאר הימים אומרים בלילה לפני חצות. ובמוצאי שבת שלפני ראש השנה אין
- אומרים סליחות (במוצאי שבת ובמוצאי ראש השנה אומרים סליחות בבוקר, צריכים לברך ברכות התורה קודם סליחות.
- יש לעמוד לכל הפחות באמירת י"ג מידות והיודוים.
- אע"פ שאין נפילת אפיים בלילה, מ"מ בסליחות נופלים על פניהם.
- אם יצאו מקצת המתפללים, אין אומרים י"ג מידות. אבל אומרים קדיש תתקבל אחר הסליחות.
- האומר סליחות ביחידות לא יאמר י"ג מידות, אלא א"כ אומרה בטעמים, וכן הסליחות שנאמרות בלשון ארמי. יש אומרים שאין לומר גם א-ל מלך יושב.
- כשאין מניין בתחילת הסליחות, אפשר להתחיל וכשיהיה מניין ימשיכו קצת ויאמרו את החצי קדיש.
- כשאוחז באמצע סליחות והציבור אומרים י"ג מידות יאמר עמהם י"ג מידות ואח"כ ימשיך מהמקום שהפסיק.

מן המשל

הזאב וצלו

זאב שוטט לו בערבה בשעת בין הערביים.
הוא התרשם מאוד מצלו הארוך, "לא תיארתי לעצמי שאני כל כך גדול" אמר לעצמו.
"כלל אינני צריך לפחוד מפני האריה. אני ראוי להיות מלך החיות, ולא הוא" והחל להתנהג בצורה חסרת זהירות.
קפץ עליו האריה ותקע בו את שיניו.
אוי, זעק הזאב, "אילו הייתי מציאותי בעובדות, לא היו הדמיונות לוקחים אותי לאבדון"...

יש להבחין בין דמיונות לבין עובדות החיים.

סיפור לשבת

שיירה של עגלות נראתה באופק היער השומם סמוך לזמן דמדומי חמה. הייתה זו שיירת עגלות מהעיירה יאנוב, ובראשה היה רב הקהילה הגאון ואב-בית-דין העיירה יאנוב, אשר עשו דרכם לעבר נישואי בתו של הרב שנערכה בעיירה מרוחקת.

בדרך, כשעברו ביער, הגיעה שעת השקיעה והם עדיין לא התפללו תפילת מנחה. בני החבורה ירדו מהעגלות ונכנסו לסבך היער האפלולי כדי להתפלל קודם שתשקע השמש.

תפילת המנחה תמה ובינתיים הערב ירד, חשכה ועלטה אפפה את פני היער, אפילו אורו של הירח לא נראה מפאת עצי היער הסבוכים זה בזה. חיש מהר הזדרזו הכל לקפוץ על העגלות, כדי שאיש לא יאבד את דרכו באפלה הגדולה.

העגלונים כבר הניפו את שוטיהם על גבי הסוסים, והסוסים עמדו לשאת רגליים בדהרה, כאשר לפתע נשמעה צעקה רמה מפי אחד הנוסעים: "הרב!", צווח האיש בגרון נחר, "היכן הרב?!". בהלה אחזה בנוסעים. הם בדקו בכל העגלות והרב לא היה אף באחת מהן. מיד נייער החשש שמא התרחק הרב כדי להתייחד בתפילה, ובדרכו חזרה תעה והסתבך בין עצי היער. "רבי! רבי!", קראו המלווים בקול גדול. אך שום מענה לא בא.

חרדה גדולה לשלום הרב מילאה את לב כולם. אין פלא ששמחו להיתלות בהשערה המרגיעה שהעלה אחד הנוסעים. הוא הסב את תשומת ליבם לעובדה שגם הגביר, ר' עוזר, היחיד שהצטרף למסע בכרכרתו הפרטית, איננו נוכח במקום. "נראה כי מיד בתום התפילה הזדרז הגביר להמשיך בדרכו העירה בטרם ירד הלילה, ולקח עמו גם את הרב", הציע האיש.

זיק של תקווה ועידוד ניצת בעיני הפמליה.

אך כשהגיעו לעיר נכזבה תקוותם. ר' עוזר היה גם היה, ואולם הרב מיאנוב – נעדר ואיננו. בלית ברירה נערכה החתונה בצער וכאב בלעדי הרב, אבי הכלה, כאשר צל כבד של חשש ודאגה לשלומו מעיב על השמחה. היעדרותו של הרב נמשכה כמה ימים. רק לאחר שלושה ימים תמימים, ביום רביעי בשבוע, הגיע הרב ליאנוב, כשהוא עייף ותשוש. התברר, כי ההשערה הראשונה הייתה הנכונה: הרב אכן תעה ביער, כשהתרחק כדי להתפלל בשקט ובריכוז. רק בנס הצליח למצוא את דרכו, להינצל מחיות הטרף ולהתקיים מפירות שקטף מן העצים.

מיותר לתאר את שמחת יהודי יאנוב בשובו של רבם הנערץ. אלא שאז התברר, כי על השמחה מעיבה פרשה חדשה, מסוג אחר לגמרי. למחרת, ביום חמישי, הביע הרב באוזני בני ביתו תרעומת על שאין הם מתכוננים לכניסת השבת. "אבל יום חמישי היום!", אמרו לו. "טעות בידכם", טען הרב, "יום שישי היום ובעוד כמה שעות תיכנס השבת".

התברר, כי בימי שהייתו ביער איבד הרב את חשבון הימים, וסבר כי יום שישי הוא למעשה שבת. לא הועילו כל ההסברים וניסיונות השכנוע. הגאון מיאנוב היה אדם תקיף מאוד בדעתו וכמעט לא נמצא בעולם איש שהצליח להזיזו אי פעם מדעתו. עד מהרה פשטה השמועה בכל העיר ומחוצה לה והמבוכה הייתה רבה. באין ברירה נאלץ מניין צומצם מנאמני בית הרב לשתף עמו פעולה, ולהציג ביום חמישי בלילה הצגה כאילו ליל שבת הוא. ה'שבת' הראשונה עברה כפי שעברה, ואולם ברור היה כי אי אפשר להניח לדברים להימשך כך.

* * *

השמועה על הרב שהתבלבל בחשבון הימים עשתה לה כנפיים והגיעה לאוזניו של הצדיק רבי שמעלקה מניקלשבורג, ידידו הטוב של הגאון מיאנוב. מיד עלה הצדיק על עגלה והפתיע את הגאון מיאנוב בביקורו. הוא אמר, כי בא לשמוח עמו על נס הצלתו מהיער.

כשהגיע יום חמישי, אמר רבי שמעלקה לידידו: "הבה נכין עצמנו לקראת שבת המלכה". חיוך של אושר הציף את פניו של המרא דאתרא. סוף סוף נמצא רב התומך בחשבון הימים שלו. דבריו של רבי שמעלקה התקבלו בתמיהה בקרב הסובבים, אבל הוא ידע מה הוא עושה.

בהגיע שעת כניסת השבת, לבש רבי שמעלקה את בגדי השבת שלו והצטרף לידידו ל'קבלת שבת'. לאחר התפילה התיישב הרב מיאנוב בראש השולחן ולצידו רבי שמעלקה. הצדיק הוציא מתיקו בקבוק יין משובח וגביע גדול ומהודר. "הבאתי יין משובח זה במיוחד לכבודו של ידידי ורעי", אמר. הוא מזג מהיין לגביע, והרב מיאנוב קידש עליו ושתה ממנו רוב כוס. במהלך הסעודה מזג הצדיק שוב ושוב מהיין לכוסו של הרב, באומרו שעליו לשמוח ולעשות סעודת הודיה על הנס שאירע לו. כך השקה אותו בכמות גדולה של יין, שהתברר כי הוא יין וזק במיוחד, שכל השותה אותו שוקע בתרדמה עמוקה.

וכך, באמצע הסעודה השתלטה שינה עמוקה על הרב מיאנוב. הצדיק מניקלשבורג הורה להניח כר תחת ראשו של הרב וציווה על כל הנוכחים לצאת מהחדר ולשמור על שקט מוחלט בבית. כך עמד הצדיק במשך כל הלילה ויום המחרת ושמר שאיש לא יפריע את שנתו של הרב. כשירד הערב, הורה הצדיק לכל הנוכחים בסעודה אמש לחזור ולתפוס את מקומם סביב השולחן. רבי שמעלקה קידש על היין וניהל סעודת שבת בשמחה רבה, בעוד הרב מיאנוב ישן שנת ישרים.

סמוך לחצות לילה של ליל השבת (האמיתי) העיר רבי שמעלקה את הרב משנתו ואמר לו: "הרב מיאנוב, יקום נא לברכת המזון"...

כך הצליח בס"ד הצדיק ר' שמעלקה להחזיר את רבה של יאנוב מטעותו מבלי לביישו ומבלי שישים לב לכך.